

Kommentar af Winni Grosbøll

Winni Grosbøll: Byer, infrastruktur og erhverv trumfer naturarealerne

Der er behov for at se på, hvordan planloven, statslige interesser, kommunal planlægning, fonde og tilskudsordninger kan spille bedre sammen. For vi skal være bedre til at bruge vores arealer, skriver Winni Grosbøll.

Kommunerne kan sagtens forholde sig meget mere strategisk til adgangen til natur, lommer af natur i byerne og kampen for at skabe lige adgang til naturen, skriver Winni Grosbøll. Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

Winni Grosbøll Direktør, Friluftsrådet, fhv. borgmester (S), Bornholm

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Vi står over for store udfordringer i samfundet, som vi ikke længere kan ignorere.

Men håndtering af biodiversitetskrisen, klimaforandringer, energikrisen og fødevarekrisen stiller store krav til, hvordan landets samlede areal bliver udnyttet. Og der er rift om pladsen. Der er derfor behov for skarp politisk prioritering og bedre planlægning af vores arealer, så vi kan optimere den plads, der er til rådighed.

Naturarealerne har i overvejende grad været reduceret til det, som var til overs, når hensyn til byer, infrastruktur og erhvervsinteresser er blevet tilgodeset. Det er vi nødt til at gøre op med. Politikerne er med inddragelse af interessenter fra både naturbeskyttelsesorganisationer, friluftslivet, landbruget og andre erhvervsinteresser nødt til at se på hele Danmarks areal samlet set.

Der skal tænkes helhedsorienteret og multifunktionelt, og jorden skal fordeles på en måde, som giver mere plads til natur, ruster os mod klimaforandringer og understøtter den grønne omstilling.

“

Det er ikke raketvidenskab, men rent faktisk er friluftsliv ikke noget, som tænkes med per automatik

Winni Grosbøll

Der er behov for at se på, hvordan planloven, statslige interesser, kommunal planlægning, fonde og diverse tilskudsordninger kan spille bedre sammen. Vi skal være bedre til at bruge vores arealer til flere formål, for eksempel ved at et klimatilpasningsprojekt også indeholder nye rekreative muligheder eller naturforbedringer. Her er multifunktionel jordfordeling er et af de redskaber, som vi skal anvende mere for at sikre, at vi bruger vores arealer på en bedre måde.

Det er vigtigt, at der fra politisk side bliver givet tid og plads til gode processer, som sikrer lokal forankring af beslutningerne.

Mange gode og nødvendige projekter, for eksempel at opstille vindmøller eller solceller for at udfase fossile brændsler, falder til jorden på grund af lokal modstand, når de enkelte projekter skal placeres. Uanset at alle anerkender klimakrisen, holder anerkendelsen sjældent til, at initiativerne rykker ind i ens eget lokalområde.

Som tidligere borgmester har jeg selv måtte erkende, at det var umuligt at gennemføre den vindmølleplanlægning, der skulle sikre, at Bornholm forsat er en ø, hvor energiproduktionen er baseret på vedvarende teknologier. Borgermodstanden blev simpelthen for stor til, at flertallet i kommunalbestyrelsen kunne holde til målstregen.

Derfor kalder de store planer også på øget statslig planlægning, hvis vi skal i mål. Men det er der næppe opbakning til på Christiansborg. Indtil da må man kigge andre veje. For eksempel ved at indtænke nye muligheder, når arealerne skal laves om til noget andet.

Ved at tænke friluftsliv ind, når der laves kystsikring, opstilles vindmøller, udtages lavbundslande og etableres nye naturområder sikrer vi, at arealerne også får rekreativ værdi, og at de dermed bliver et større aktiv for borgerne i området.

Det er ikke raketvidenskab, men rent faktisk er friluftsliv ikke noget, som tænkes med per automatik.

Det betegnes af mange som *add on*, der kan tilføjes, i fald der er en lille sjat penge til overs. Jeg tror, at man skal tænke det modsat: At muligheden for rekreative muligheder er forudsætningen for, at vi kommer i mål med mange af de mange processer, som vi står over for.

Derudover er det jo også os alle, der er med til at betale for det, og derfor er det kun rimeligt, at flest mulige skal have glæde af det, for eksempel ved at skabe offentlig adgang, rekreativ infrastruktur og faciliteter til friluftsliv. Flere rekreative muligheder for befolkningen og for foreningslivet vil kunne skabe øget opbakning til de nødvendige forandringer. Forhåbentlig også, når foregår i borgernes egen baghave.

Det er meget forskelligt, hvor gode kommunerne er til at tænke på tværs og se hele paletten af muligheder

Winni Grosbøll

Der er også en samlet økonomisk gevinst at hente. En analyse fra 2014 viste, at danskernes friluftsliv i Danmark satte et væsentligt nationaløkonomisk fodaftryk med et samlet forbrug på 29 milliarder kroner årligt og skabte 28.000 fuldtidsjob.

Som borgmester på Bornholm var det derfor også oplagt at bruge naturen og mulighederne for friluftsliv og *outdoor*-turisme som løftestang til at vende den lokale udvikling.

Et konkret eksempel er, da jeg for nyligt deltog i indvielsen af et nyt stiforløb og nye faciliteter i et bynært naturområde i nærheden af den lille landsby Vestermarie på Bornholm.

Her har man for et par år siden etableret en klimafolkeskov, hvilket har skabt stor drivkraft i lokalsamfundet for at udvikle området yderligere med nye faciliteter til friluftsliv, stier og forbindelser til den omkringliggende natur.

Det har skabt større lokalt fællesskab og nye muligheder for lokale spejdere, dagplejemødre med små børn, hundeluftere, pensionister og mange andre. Ved at tænke behovet for skovrejsning ind med et område med manglende adgang til naturen har man skabt helt nye muligheder for fællesskabet.

Et andet eksempel, som viser, at miljøindsatser, friluftsliv og samfundsøkonomisk udvikling kan gå hånd i hånd, er genopretningen af Skjern Å. Her er den åbne ådal blevet genskabt med åsnoninger, hvilket har skabt et rigere dyre- og planteliv og reduceret udvaskning af kvælstof.

Samtidig er der blevet skabt nye muligheder for friluftsliv med nye stier, fugletårne, trækfærger, handicapfaciliteter og meget andet. Dertil har de forbedrede muligheder for friluftsliv og særligt lystfiskeri skabt øget turisme og generet store lokale indtægter.

Når denne planlægning lykkes, giver regnestykket meget mere end facit. Men det er meget forskelligt, hvor gode kommunerne er til at tænke på tværs og se hele paletten af muligheder.

De seneste år har vist, at vi i Danmark har brug for flere nye naturområder. Ikke blot som områder med beskyttet natur og store græssende dyr, men også natur der

“

Byens natur skal prioriteres meget højere og gerne som mere bindende krav

Winni Grosbøll

placeres, så flere mennesker får glæde af den, og så der bliver skabt en mere ligelig fordeling af naturen i Danmark.

Der er i Danmark stor forskel på, hvor langt man har til naturen, alt efter hvor i landet man bor, og vi ved, at nærhed til naturen er afgørende for, hvor meget man bruger naturen.

Byens natur skal prioriteres meget højere og gerne som mere bindende krav. For eksempel kan det undre, at man i lokalplaner definerer faste normer for antallet af parkeringspladser, mens det grønne areal og adgangen til naturen kommer sekundært, igen, hvis der er lidt luft i budgetterne til det.

Landets kommuner kan sagtens forholde sig meget mere strategisk til adgangen til natur, lommer af natur i byerne og kampen for at skabe lige adgang til naturen, sådan at vi kommer væk fra det faktum, at der er betydelig forskel på, hvor meget akademikeren fra Nordsjælland bruger naturen sammenlignet med førtidpensionisten fra Ishøj.

De kommende årtier vil der ske store forandringer af landskabet. Det er noget, som kommer til at berøre os alle sammen, og derfor er det en opgave, som vi er nødt til løse i fællesskab. Det er ikke en nem øvelse, men det kan også skabe nye muligheder, hvis Folketingets politikere tør tage ansvar for helhedsplanlægning, og hvis man i kommunerne formår at høste de gevinster, der er i at bruge arealer til flere formål.

Winni Grosbøll Direktør, Friluftsrådet, fhv. borgmester (S), Bornholm